॥ ॐ तत्सत् ॥

संकीर्तन.

यं ब्रह्मा वरुणेंद्ररुद्रमरुतः स्तुन्वंति दिव्यैः स्तवै ।
वेदैः सांगपदक्रमोपनिषदैर्गायंति यं सामगाः ॥
ध्यानावस्थित तद्गतेन मनसा पश्यंति यं योगिनो ।
यस्यांतं न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः ॥

સંયોજક—રવિશંકર શિવરામ વ્યાસ.

પ્રકાશક—વિજયશંકર કેવળરામ વ્યાસ.

(સરસ્વતી છ. પ્રેસ.)

પ્રથમાવૃત્તિ—પ્રત ૧૦૦૦.

સંવત ૧૯૭૬—સને ૧૯૨૦.

રીચીરોડના પુલ નીચે આવેલા શ્રીજૈનવિદ્યાવિજય પ્રેસમાં
શા. પોપટલાલ અમથાભાઈએ છાપી.

અમદાવાદ.

કીંમત રૂ.૦-૦-૬.

॥ ॐ हरिः ॥

पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्मपूर्ण मुदच्यते ।
पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवा वशिष्यते ॥

મંગલાચરણ.

ૐકારં બિન્દુ સંયુક્તં નિત્યં ધ્યાયન્તિ યોગિનઃ ।
કામદં મોક્ષદં ચૈવ ૐકારાય નમોનમઃ ૨
નારાયણં પદ્મભવં વસિષ્ઠં શક્તિંચતત્પુત્રપરાશરંચ
વ્યાસં શુકં ગૌડપદં મહાન્તં ગોવિન્દ યોગીન્દ્ર મથાસ્ય શિષ્યં ૩
શ્રી શંકરાચાર્ય મથાસ્યપદ્મં પાદં ચ હસ્તામલકં ચ શિષ્યં
તં તોટકં વાર્તિકકારમન્યા મસ્મદ્ ગુરૂન્ સંતત માનતોસ્મિ ૪
સનંદનં શ્રીસનકં સનાતનં સનત્કુમારં ચ સનત્સુજાતં
શ્રી વામદેવં ચ શુકં મહાન્તં નમામિ ભકત્યા નિજ બોધ સિધ્યૈ ૫
શંકરં શંકરાચાર્યં કેશવં બાદરાયણમ્
સુત્રભાષ્ય કૃતો વન્દે ભગવન્તૌ પુનઃપુનઃ ૬
શ્રુતિ સ્મૃતિ પુરાણાના માલયં કરૂણાલયં
નમામિ ભગવત્પાદં શંકરં લોક શંકરમ્ ૭
કૃષ્ણાય વાસુદેવાય હરયે પરમાત્મને
પ્રણતઃ ક્લેશનાશાય ગોવિન્દાય નમોનમઃ ૮
નારાયણં નમસ્કૃત્ય નરં ચૈવ નરોત્તમમ્
દેવી સરસ્વતીં વ્યાસં તતોજય મુદીરયેત્ ૯
ગુરૂર્બ્રહ્મા ગુરૂ વિષ્ણુ ગુરૂર્દેવો મહેશ્વરઃ
ગુરૂરેવપરંબ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ ૧૦

ધ્યાન મૂલં ગુરોર્મૂર્તિઃ પૂજા મૂલં ગુરોર્પદમ્
મંત્ર મૂલં ગુરોર્વાક્યં મોક્ષ મૂલં ગુરોઃ કૃપાઃ ૧૧
તત્રૈવ ગંગા યમુના ચ વેણી ગોદાવરી સિન્ધુ સરસ્વતિ ચ
સર્વાંણિ તિર્થાનિ વસન્તિ તત્ર યત્રાચ્યુતોદાર કથા પ્રસંગ. ૧૨

॥ श्री गुरुदेव नमस्कार ॥

બ્રહ્માનંદં પરમ સુખદં કેવલં જ્ઞાનમૂર્તિં,
દ્વંદ્વાતીતં ગગન સદૃશં તત્વમસ્યાદિ લક્ષં;
એકં નિત્યં વિમલ મચલં સર્વધી સાક્ષીભુતં,
ભાવાતીતં ત્રિગુણ રહિતં સદ્ગુરૂં તં નમામિ. ૧
સંસાર સાગર સમુત્તરણૈક મંત્રં,
બ્રહ્માદિ દેવ મુનિ પૂજિત સિદ્ધ મંત્રં;
દારિદ્ર દુઃખ ભય શોક વિનાશ મંત્રં,
વન્દે મહા ભયહરં ગુરૂરાજ મંત્રં. ૨
શ્રીમત્પરંબ્રહ્મ ગુરૂં નમામિ,
શ્રીમત્પરંબ્રહ્મ ગુરૂં ભજામિઃ
શ્રીમત્પરંબ્રહ્મ ગુરૂં વદામિ.
શ્રીમત્પરં બ્રહ્મ ગુરૂં સ્મરામિ. ૩
ગુરૂપાદ પ્રસાદેન જ્ઞાન મુત્પદ્યતે સ્વયં,
યેનોદ્ભૂત મિદં વિશ્વં તસ્મૈશ્રી ગુરૂનમઃ ૪
અજ્ઞાન તિમિરાન્ધસ્ય જ્ઞાનાંજન શલાકયા,
ચક્ષુરૂન્મિલિતં યેન તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૫
અખંડ મંડલાકારં વ્યાપ્તં યેન ચરાચરં,
તત્પદં દર્શિતં યેન તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૬

સર્વશ્રુતિ શિરોરત્ન વિરાજીત પદાંબુજમ્,
વેદાન્ત પદ્મ સૂર્યાય તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૭
યસ્ય સ્મરણ માત્રેણ કૈવલ્ય લભ્યતે સ્વયં,
સદૈવ સર્વ સંપત્તિ તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૮
ચૈતન્યં શાશ્વતં શાન્તં વ્યોમાતીતં નિરંજનમ્,
બિન્દુનાદ કલાતીતં તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૯
સ્થાવરં જંગમં ચૈવ મચરં ચર મેવચ,
યેન વ્યાપ્તં જગત્સર્વં તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૧૦
જ્ઞાનશક્તિ સમારૂઢં તત્વમાલા વિભૂષિતમ્,
ભુકિત મુકિત પ્રદાતારં તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૧૧
અનેક જન્મ સંપ્રાપ્તિ કર્મબન્ધ વિદાહિને,
સ્વાત્મજ્ઞાન પ્રભાવેન તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૧૨
શોષણં ભવસિન્ધોશ્ચ દીપનં જ્ઞાન સમ્પદામ્,
ગુરૂપાદોદકં સમ્યક્ તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૧૩
ન ગુરોરધિકં તત્વં ન ગુરો રધિકં તપ,
ગુરૂ જ્ઞાનત્પરં તત્વં તસ્મૈ શ્રી ગુરૂવેનમઃ. ૪૪
મન્નાથ શ્રીજગન્નાથો મદ્ગુરૂ શ્રીજગદ્ગુરૂઃ,
મમાત્મા સર્વ ભૂતાત્મા તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૧૫
ગુરૂરાદિ રનાદિશ્ચ ગુરૂઃ પરમ દૈવતમ્,
ગુરૂમંત્ર સમોનાસ્તિ તસ્મૈ શ્રીગુરૂવેનમઃ. ૧૬
સપ્ત સાગર પર્યન્ત તિર્થસ્નાન ફલં સદા,
ગુરૂપાદોદક સ્યાપિ સહસ્ત્રાંશેન દુર્લભમ્. ૧૭
ગુરૂરેવ જગત્સર્વં બ્રહ્મા વિષ્ણુ શિવાત્મકમ્,
ગુરોઃ પરતરં નાસ્તિ તસ્માત્સંપૂજયેદ્ ગુરૂમ્. ૧૮

આનંદ માનંદ કરં પ્રસન્નં જ્ઞાન સ્વરૂપં નિજબોધ યુક્તં,
યોગિન્દ્ર મીડયં ભવરોગ વૈદ્યં શ્રીમદ્ ગુરૂ નિત્ય મહંનમામિ. ૧૯
નિત્ય શુદ્ધં નિરાભાસં નિરાકારં નિરંજનમ્,
નિત્ય બોધ ચિદાનંદં ગુરૂબ્રહ્મ નમામ્યહમ્. ૨૦
નમોસ્ત્વનંતાય સહસ્ત્ર મૂર્તયે સહસ્ત્રપાદા ક્ષિશિરોરૂ બાહવે,
સહસ્ત્ર નામ્ને પુરૂષાય શાશ્વતે સહસ્ત્રકોટીયુગધારિણે નમઃ ૨૧

સવૈયા.

બંધ વિઘાતક બોધ કરે નિત્ય, શુદ્ધ સ્વરૂપંકો લક્ષ બતાવે,
પંચહુ ભેદકે છેદક હે પુની કલેશહુ પંચકો મુલ ગમાવે;
ભક્ત રૂ જ્ઞાન વિરાગ દઢાવત શીલ સંતોષકી નાવ ચઢાવે,
શ્રી જાનકીદાસ નિવાસ સદા સુખ આશકે પાશકો શિઘ્ર નસાવે.

દોહરો—ચરણ કમળ ગુરૂદેવ તવ, અમલ ગંગ તે આહિં,
સદા રહો મમ શિશ પર, અવર ન માગહુ કાંહ,
શ્રીયાવર રામચંદ્રકી જય.

દોહરા તથા સાખીઓ.

નામ ન રટયા તો કયા હુવા, જો અંતર હય હેત;
પતિવ્રતા પતિકો ભજે, કબહુ નામ નહિ લેત.
પ્રેમભાવ એક ચાહિયે, ભેખ અનેક બનાય;
ભાવે ગૃહમેં વાસ કર, ભાવે વનમેં જાય.
પઢનેકિ હદ સમજ હય, સમજેકી હદ જ્ઞાન;
જ્ઞાનકી હદ હરિનામ હય, યહ સિદ્ધાન્ત ઉર આન.
ક્યા ધરતીકો ફેર હય, કયા આભકો તોલ;
ક્યા સાધુકી જાત હય. ક્યા પારસકો મોલ.

અવિનાશીકે આશરે, અજરામરકી ઓટ:
દાદુ શરણે સંતકે, કદિ ન લાગે ચોટ.
દયા ગરીબી બંદગી, સુમતિ શીલ સ્વભાવ;
એતે લક્ષણ સાધકે, આદિ ભક્તિ શૃંગાર.
નીચ નીચાઇ નહિ તજે, જો પાવે સત્સંગ;
તુલસી ચંદન લપટીકે, વિષ ન તજે ભુજંગ.
નામ લીયા જેણે સબ લીયા, સકળ શાસ્ત્રોકા ભેદ;
બિના નામ નરકે ગયા, પઢ પઢ ચારો વેદ.
જજ્જામાં જુગદીશ હય, હહામાં હરિ સાર;
રરામાંહિ રામ હય, ઉસકા નામ જુહાર.
કબીર કહે કમાલકુ, દો બાતો લિખ લે;
કર સાહેબકી બંદગી, અરૂ ભુખ્યેકુ કુછ દે.
તુલસી કહત પુકારકે, સુનો સકળ દે કાન;
હેમ–દાન ગજ–દાન તે, બડો દાન સન્માન.
રામ ભરોંસો રાખલે, અપને મનકી માંહિ;
કારજ સબહી સુધારીહી, બિગડેકો કુછ નાહિ.
માયા હૈ બહુ ભાતકી, કોઇ ખર્ચે કોઇ ખાય;
એક મિલાવે નામસે, એક નર્ક લઇ જાય.
કંચન તજવો સુલભ હય, સુલભ ત્રીયાકો નેહ·
નિંદાસ્તુતી ત્યાગવો, તુલસી દુર્લભ એહ.
સાધુ ભુખે ભાવકે, ધનકે ભુખે નહિ,
જો સાધુ ધનકે ભુખે, વોહી સાધુ નહિ.
લેનેકું હરનામ હય, દેનેકુ અનદાન;
તરનેકુ હૈ દિનતા, બુડનેકુ અભિમાન.

કાલ કરે તો આજ કર, આજ કરૂ તો અબ;
અવસર વીત્યો જાત હય, ફિર કરેગો કબ.
નારી નસાવે તીન ગુણ, જો નર પાસે હોય;
ભક્તિ મુક્તિ નિજ ધ્યાનમેં બેઠ ન શકે કોય.
મેં અપરાધી જન્મકા, નખશીખ ભર્યા વિકાર;
તુમ દાતા દુઃખ ભંજના, મેરી કરો સંભાલ.
દુઃખમેં સમરન સબ કરે, સુખમેં કરે ન કોય;
જો સુખમેં સમરન કરે. તો દુઃખ કાહેકો હોય.
જાત ન પુછો સાધુકી, પુછ લીજીએ જ્ઞાન;
મોલ કરો તલવારકા, પડા રહને દો મ્યાન.
નારાયણ આ જગતમેં યહ દો વસ્તુ સાર;
સબસેં મીઠા બોલવો, કરવો પર ઉપકાર.
બની બનાઈ બન રહી, ઔર બનનેકી નહિ,
તુલસી યહ વિધિ સમજકે, મગન રહો મનમાંહી.
ગંગા યમુના ગોદાવરી, સિન્ધુ સરસ્વતિ સંગ;
સકલ તિર્થ તહીં વસત હે, જહાં હરિકથા પ્રસંગ.
કબીર આપ ઠગાઇએ, ઔર ન ઠગીએ કોઇ;
આપ ઠગાયે સુખ ઉપજે, ઔર ઠગે દુઃખ હોઇ,
કબીર માલા કાષ્ટકી, બહોત જપનકા ફેર;
માલા ફેરો સ્વાસકી, જિસમેં ગાંઠ ન મેર.
ભૂપ દુઃખી અવધુત દુઃખી, દુઃખી રંક વીગરીત;
કહે કબીર એ સબ દુઃખી, સુખી સંત મન જીત.
કબીરા પુકારી યું કહે, સોધો આપ શરીર;
પાંચે ઇન્દ્રી વશ કરો, તો આપે દાસ કબીર.

સુમરન સો મન લાઇએ, જૈસે કીટ ભી રંગ:
કબીર વિસારે આપકો, હો જાય તેહી રંગ.
તુલસી આ સંસારમે, ભાત ભાતકે લોગ,
સબસે હીલીમિલી ચાલીએ. નદી નાવ સંયોગ.
રામ નામ રટતે રહો, જબ લગ ઘટમેં પ્રાણ;
કબહુક દીનદયાળકુ, શબ્દ પડેગા કાન.
રામ નામ રટતે રહો, ધરે રહો મન ધીર:
કબહુ કાજ સુધારીહી, કૃપા સિન્ધુ રઘુવીર.
રામનામ સબ કોઈ કહે, ઠગ ઠાકોર ઔર ચોર;
વિના પ્રેમ રીઝે નહિ, તુલસી નંદ કીશોર.
કોટિ વિઘ્ન દુ:ખમેં સુજન, તજે ન હરિકો નામ;
જૈસે સતી હુતાશકો, ગિને આપકો ધામ.
તુલસી પક્ષીકે પીએ, ઘટે ન સરિતા નીર,
ધર્મ કીએ ધન ના ઘટે, સહાય્ય કરે રઘુવીર.
કંચન તજવો સહજ હય, સહજ ત્રીયાકા નેહ;
બડાઈ માન ઔર ઈર્ષા, તજવો દુર્લભ એહ.
મેં જાણ્યું હરી દૂર હય, હરિહય હૃદયા માંહી;
આડી ત્રાટી કપટકી, તાસે દિસત નહિ.
અવસર વિના વચન વૃથા, નીતિ વિના નરેશ;
વૃથા કૃષ્ણ ભક્તિ વિના. માનવી જન્મ વિશેષ.
જહાં દયા ત્યાં ધર્મ હય, જહાં લોભ ત્યાં પાપ;
જહાં ક્રોધ ત્યાં કાલ હય, જહાં ક્ષમા ત્યાં આપ.
બીન સતસંગ ન હરિકથા, તાબીન મોહન ભંત;
મોહ ગયે બિન રામપદ, હોય ન દૃઢ અનુરાગ.

દો બાતનકો ભૂલ મત, જો ચાહત કલ્યાણ;
નારાયણ એક મોતકો, દુજો શ્રી ભગવાન.
લઘુતાસેં પ્રભુતા વધે. પ્રભુતાસેં પ્રભુ દુર;
કીડી મીસરી ખાત હય, હસ્તિ ફાકત ધૂલ.
ભોજનાચ્છાદનકો નહિ, શોચ કરે હરિદાસ;
વિશ્વંભર પ્રભુ નામ હય, સો કયું રખે નિરાશ.
દયા ધર્મકો મૂળ હય, પાપ મૂળ અભિમાન;
તુળસી દયા ન છોડીએ, જબલગ ઘટમેં પ્રાન.
આશા ન કરે ઓરકી; આપ કરે ઉપકાર;
જગમેં સો નર જાનીએ, ભગવતકા અવતાર.
જપમાળા છાપા તિલક, સરે ન એકે કામ;
મન કાચે નાચે વૃથા, સાચે રાચે રામ.
નિર્વિકલ્પ આનંદમય, સ્વસ્વરૂપ નિર્લેપ;
મનકી જેસી ભાવના, તેસો ફળ તેહી દેત.
તુલસી કહે ઇસ જગતમેં, સબસે મીલીએ ધાઇ:
કયા જાણે કીસ ભેસમેં, રામચંદ્ર મીલ જાઈ.
પુણ્ય પાઠ પૂજા પ્રગટ, કરત સહિત અહંકાર;
નારાયણ રીઝે નહિ ચતુરન કો સરદાર.

બે દિનનાં છે ઘર જર સઘળાં, બે દિન અહિં રહેવાનું છે,
બે દિનનાં છે સગાં સંબંધી, બે દિન સુખ લેવાનું છે;
બે દિનનો છે પંખી મેળો, અંતે ઉડી જવાનું છે,
લોકો જેને દુનિયા કહે તે, એક મુસાફરખાનું છે. (બુદ્ધદેવ)

હાથ જોડીને વિનવું, શ્રીહરી થાઓ પ્રસન્ન,
ધર્મ સનાતનમાં તમે, કરજો દૃઢ મુજ મંન. (૧)
કાયા વાણી મંન મુજ નિર્મળ રહો સદાય,
ઉદય કરો સદ્બુદ્ધિ કે, ભૂલમાં નહિ ભમાય. (૨)
ધર્મતણા ઉપદેશ સહુ, પ્રેમે નિત્ય પમાય,
એવું મુજ જીવન હજો, એજ જાચું જગરાય (૩)
જે જામેં નિશ દિન બસે તો તામેં પરવીણ;
સરિતા ગજકુ લે ચલી, ઊંધ ચલાવે મીન (૪)

કથાના અંત ભાગની સ્તુતિ.

અચ્યુતં શાશ્વતં નિઃપ્રપચાત્મકં નિર્ગુણં નિષ્કલં નિર્મલં વ્યાપકં ।
નિષ્ક્રિયં સચ્ચિદાનંદ રૂપો સ્મ્યહં ચાદ્યયં કેવલં શુદ્ધદેવં ભજે ॥
અસ્ય પ્રસાદા દહમેવ વિષ્ણુ મય્યેવ સર્વં પરિકલ્પિતં ચ ।
ઇત્થં વિજાનામિ સદાત્મરૂપં તસ્યાંઘ્રિપદ્મં પ્રણુતોસ્મિ નિત્યં ॥
પ્રચંડ પાખંડ વિખંડ નોદ્યતં ત્રયિશિરોર્થ પ્રતિપાદને રતં ।
બુધૈર્નુતં યોગકલાભિરાવૃતં નમામિતં શંકર દૈશિકં તતમ્ ॥
અખંડાનંદ બોધાય શિષ્ય સંતાપ હારિણે ।
સચ્ચિદાનંદ રૂપાય રામાય ગુરવે નમઃ ॥

શ્રી રામચંદ્રજીની સ્તુતિ.

શ્રીરામચંદ્ર કૃપાળુ ભજમન હરણ ભવ ભય દારૂણમ્ ।
નવકંજ લોચન કંજમુખ કર કંજ પદ કંજારૂણમ ॥ ૧ ॥
કંદર્પ અગણિત અમિત છબી નવનીલ નીરજ સુન્દરં ॥
પટપીત માનહુ તડિત રૂચી સુચિ નૌમિ જનક સુતા વરં ॥૨॥
શીર કિરિટ કુંડલ તિલક ચારૂ ઉદાર અંગ વિભુષણં ॥

આજાનુભુજ શરચાપધર સંગ્રામજીત ખર દૂષણું ॥ ૩ ॥
ભજ દિનબન્ધુ દિનેશ દાનવ દલન દુષ્ટ નિકંદનં ॥
રઘુનંદ આનંદકંદ કૌશલચંદ દશરથ નંદનં ॥ ૪॥
ઇતિ વદતિ તુળસીદાસ શંકર શેષ મુનીમન રંજનં ॥
મમ હૃદયકંજ નિવાસ કરૂ કામાદિ ખલદલ ગંજનં ॥ ૫ ॥

॥ આરતિ. ॥

જય સદ્‌ગુરૂ સ્વામીજી (૨) આરતી ઉતારૂ (૨)
પ્રભુ અંતરયામી– જયદેવ જય ગુરૂદેવ– ૧
આદિત્યે અવિનાશ પધાર્યા પૂરમાં–પ્રભુ પધાર્યા૦
ભકતવત્સલ ભગવાન (૨) વસોઆ છો ઉરમાં–જયદેવ૦ ૨
સોમે સત્ય સ્વરૂપ સુન્દરતા શોભે–પ્રભુ સુન્દરતા૦
નિરખે નરને નાર (૨) મુનીનાં મન લોભે.–જયદેવ૦ ૩
મંગળમૂર્તિ મહારાજ ત્રિગુણાતિત કહાવો. પ્રભુ ત્રિગુણા૦
પિણ્ડ બ્રહ્માણ્ડની પાર (૨) ભકતજનને ભાવો–જયદેવ૦ ૪
બુદ્ધિ અનુપમ સાર, ગાય વેદની વાણી પ્રભુ ગાય૦
ઉપનિષદ્‌નો સાર, (૨) સંત રહ્યા જાણી.–જયદેવ૦ ૫
ગુરૂ પ્રગટ કરૂણાગાર, ભકતને બ્રહ્મવિદ્યા આપી.–પ્રભુ ભકતને૦
કોટિ જનમનાં કર્મ (૨) તે નાખ્યાં કાપી.–જયદેવ૦ ૬
શંકર સદ્‌ગુરૂ સોય, જીવ કોઇક જાણે–પ્રભુ જીવ૦
અખંડાનંદ અદ્વૈત (૨) તે સુખ તે માણે–જયદેવ૦ ૭
શાને સમજે જે કોઇ, તે કૈવલ્ય પામે.–પ્રભુ તે કૈવલ્ય૦
કૃષ્ણાજી ભજ સોઇ (૨) ગર્ભ વેદના વામે–જયદેવ૦ ૮

સૌનું કરો કલ્યાણ દયાળુ પ્રભુ સૌનું કરો કલ્યાણ. (ટેક)
નરનારી પશુ પંખીની સાથે, જીવજંતુનું તમામ. દયાળુ પ્રભુ૦
જગના વાશીઓ સૌ સુખ ભોગવે, આનંદે રહી આઠે જામ. દયાળુ૦
દુનિયામાં દર્દ દુકાળ પડે નહિ, લઢે નહિ કોઇ ગામ. દયાળુ૦
સર્વ જગે સુખકારી વધે ને, વળી વધે ધન ધાન્ય. દયાળુ૦
કોઇ કોઇનું બુરૂ ન ઇચ્છે, સૌનું ઇચ્છો સૌ સમાન. દયાળુ૦
પોતપોતાના ધર્મ પ્રમાણે, સર્વ ભજો ભગવાન. દયાળુ૦

ભગવત સ્મરણ ધુનો.

૧ હરે રામ હરે રામ, રામ રામ હરે હરે ।
હરે કૃષ્ણ હરે કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ હરે હરે ॥
૨ વિશ્વનાથ વિશ્વેશ્વર સ્વામી, વિશ્વંભર પ્રભુ અંતર્યામી;
૩ જય જય સદાશીવ સદ્ગુરૂ, જયજય પરંતત્વ સદ્ગુરૂ.
જય જય પરંતત્વ સદ્ગુરૂ, જય જય ચિદાનંદ સદ્ગુરૂ ॥
૪ હરે શિવ હરે શિવ, શિવ શિવ હરે હરે;
હરે શંભો હરે શંભો, શંભો શંભો હરે હરે.
૫ હરે વિષ્ણુ હરે વિષ્ણુ, વિષ્ણુ વિષ્ણુ હરે હરે;
હરે દેવ હરે દેવ, દેવ દેવ હરે હરે.
૬ હરે કૃષ્ણ ગોવિંદ જય જય હરે કૃષ્ણ ગોવિંદ:
રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદ, જય જય રામ કૃષ્ણ ગોવિંદ ॥
૭ દેવ નિરંજન સદ્ગુરૂ સ્વામી, સદા સમરીએ અંતર્યામી;
૮ રઘુપતિ રાઘવ રાજારામ, પતિત પાવન સીતારામ.
૯ પ્રભુ ભજવામાં છે કલ્યાણ, બંધન તોડી પામે નિર્વાણ.

મનુષ્યજન્મ સફળ માટેનું કર્તવ્ય.

(૧) સત્ય બોલવું અને સત્ય આચરવું.

(૨) અંધશ્રદ્ધા એટલે ગાડરીઓ પ્રવાહ છોડી સારાસારનો વિચાર કરી વિવેકથી વર્તવું.

(૩) વિશ્વવ્યાપી પ્રેમ એટલે સર્વ સંસારને પોતાના અવયવ જેવો ગણી તે પ્રમાણે વ્યવહાર કરવો.

(૪) દાન, ભક્તિ અને જ્ઞાન વગેરે સતકર્મોનો અભિમાન કરવો નહિ.

(૫) અતિથી સત્કાર એટલે ભોજનકાળમાં ગમે તે કોઇ અન્નનો ક્ષુધાર્તિ આવે તો તેને યથાશક્તિ અન્નનું દાન આપવું.

(૬) નીતિથી પૈસા કમાવા, અને તેનો દશાંશ ધર્મકાર્યમાં વાપરવો એટલે નીતિની કમાઇમાંથી દેશ, કાળ ને પાત્ર જોઇ યથાશક્તિ દાન કરવું.

(૭) ગોઠે તેવો પ્રસંગ પ્રાપ્ત થાય તોપણ પોતાની પ્રતિજ્ઞાનો કદિ ભંગ કરવો નહિ (વિશ્વાસઘાતથી દૂર રહેવું.)

(૮) બહારના આચાર કરતાં અંતરના આચારપર વિશેષ ધ્યાન આપવું (એટલે જળ-માટીથી શરીરની શુદ્ધિ અને સાત્વિક ભોજનથી ઉદરની શુદ્ધિ એ બાહ્યાચાર તથા કરૂણા, મુદિતા, મૈત્રી અને ઉપેક્ષાથી મનની શુદ્ધિ અને બીજી સ્ત્રીઓમાં માતા, પુત્રી અને બેનનો ભાવ રાખી પોતાની સ્ત્રીનો ઋતુકાળમાં પ્રજોત્પત્તિ માટેજ સમાગમ કરવો. એ અન્તરાચાર.)

સર્વ શાસ્ત્રનો સાર.

અરાઢે પુરાણોમાં વ્યાસ મહારાજે માત્ર બેજ વસ્તુ પ્રતિપાદન કરેલી છે. એટલે બીજાને કંઇક ઉપકાર કરવો એ પુણ્ય અને બીજાને કંઇક પીડા કરવી એ પાપ માન્યું છે.

બે વસ્તુ યાદ કરવી અને બે વસ્તુ ભુલી જવી.

સંસારમાં બે વસ્તુ યાદ કરવાની અને બે વસ્તુ ભુલવાની છે. ઇશ્વર અને મોતને હમેશાં યાદ કરવાનાં છે અને આપણાથી કોઇનું હિત થાય તે તથા અન્યથી આપણું અહિત થાય તે આ બે વસ્તુ ભુલી જવાની છે.

મળથી શુદ્ધ થવાનો ઉપાય.

દરેક જીવની પાસે સરીર, વાણી અને મન આ ત્રણ પ્રકારનાં વસ્ત્રો છે, તે દશ પ્રકારના મલથી મલિન થાય છે, તેને દશ પ્રકારના ગુણથી ધોઇ શુદ્ધ કરવામાં આવે છે એમ ધર્મશાસ્ત્રો કહે છે તે નીચે પ્રમાણેઃ—

મળ. (૧) માલીકની રજા સિવાય પરાઈ વસ્તુ લેવી, વેદે જેનું વિધાન કર્યું નથી એવી હિંસા અને પરદારાની સાથે ગમન આ ત્રણ પ્રકારનો મળ શરીર રૂપી વસ્ત્રમાં છે.

ગુણ. (૨) દેશ કાલને પાત્ર જોઈ દાન, ભય પામેલાનું પરિત્રાણ, અને માતા–પિતા, ગુરૂ વગેરે વડીલોની સેવા કરવા રૂપી ગુણથી શરીર રૂપી વસ્ત્ર શુદ્ધ થાય છે

મળ. (૩) કઠોર બોલવું, જુઠું બોલવું. નિંદા કરવી, ગમે તેમ બોલવું આ ચાર પ્રકારનો મળ વાણીરૂપી વસ્ત્રમાં છે.

ગુણ (૪) બીજાને ઉદ્વેગ થાય તેનું બોલવું નહિ, સત્ય પણ પ્રિય બોલવું, હિતકર બોલવું, અને વેદ વગેરે ધર્મશાસ્ત્રોનો

અભ્યાસ કરવો આ ચાર પ્રકારના ગુણુથી વાણીરૂપી વસ્ત્ર શુદ્ધ થાય છે.

મળ. (૫) પરદ્રવ્યની અભિલાષા, બીજાના અનિષ્ટનું ચિંતન અને મિથ્યા આગ્રહ આ ત્રણ પ્રકારના મળ મનરૂપી વસ્ત્રમાં છે.

ગુણ. (૬) લોલુપતાનો ત્યાગ, દયા અને શ્રદ્ધા આ ત્રણ પ્રકારના ગુણુથી મનરૂપી વસ્ત્ર શુદ્ધ થાય છે.

આ પ્રમાણે આત્માનાં શરીર, વાણી, અને મનરૂપી વસ્ત્રો દશ પ્રકારના મળથી મલીન થાય છે અને તેને તેવાજ દશ પ્રકારના ગુણથી શુદ્ધ કરાય છે એમ આપણા ધર્મશાસ્ત્રોમાં કહ્યું છે. માટે ઉપર પ્રમાણે વ્યવહાર કરી શરીર, વાણી અને મનરૂપી વસ્ત્રો મલિન થતાં શુદ્ધ કરવા પ્રયત્ન કરવો એ મનુષ્ય માત્રની ફરજ છે.

આનંદની ઘડી

(સવૈયા લાવણી)

સ્વધર્મ જે ઘડીએ સચવાયે તેજ ઘડી આનંદ તણી.
સત્પુરૂષનો સંગમ થાએ તે ઘડી અતિ આનંદ તણી.
જ્ઞાતિના અભ્યુદયની તેમજ સ્વદેશનું હિત કરણી,
શ્રેષ્ટ ક્રિયા જે ઘડીએ થાયે તેજ ઘડી આનંદ તણી.
ભાવિક સ્વદેશ ભક્ત પુરૂષના વચનામૃતના પાન તણી,
જે ઘડી જગમાં પ્રાપ્ત થાય છે તેજ ઘડી આનંદ તણી.
માગ્યા મેહ વરસે મહોતળમાં તેજ ઘડી આનંદ તણી.
સંપ જંપ વરતાયે જનમાં તે ઘડી અતિ આનંદ તણી,
કામ, ક્રોધ મદ, મોહ, લોભ: એ વૃત્તિ વિકારી અંતરની,
સદ્ભાગ્યે નિર્મૂળ થાયે તો તે ઘડી અતિ આનંદ તણી,

અણધાર્યો મેળાપ મિત્રનો તેજ ઘડી આનંદ તણી,
મળે લાભ જ્યમ તત્વજ્ઞાનનો તે ઘડી અતિ આનંદ તણી.
અણચિંતવ્યું મનગમતું થાયે તેજ ઘડી આનંદ તણી,
ભ્રાતૃભાવ મનમાં ઉભરાયે તે ઘડી અતિ આનંદ તણી.
હાનિ ભાળતાં લાભજ થાયે તેજ ઘડી આનંદ તણી,
તે પૈસે પરદુઃખ દબાયે તે ઘડી અતિ આનંદ તણી.
માત તાતને પતિ વિગેરે, શિષ્ય જનોની સેવ તણી,
પુરણ તેમની પ્રસન્નતાથી તે ઘડી અતિ આનંદ તણી.
જે ઘડી પ્રભુના ભજન ધ્યાનની તેજ ઘડી આનંદ તણી,
તેમાં એકાગ્રતા ચિત્તની તે ઘડી અતિ આનંદ તણી
હૃદય મંદીરે ઇષ્ટ દેવની, જે ઘડી પધરામણી તણી.
'સ્યામ' જન્મ સફળ કરે અનુપમ, તે ઘડી પરમાનન્દ તણી.

પદ.

વૈષ્ણવ જન તો તેને કહીએ, જે પીડ પરાઇ જાણેરે;
પરદુઃખે ઉપકાર કરે, પણ મન અભિમાન ન આણેરે. વૈ.
સકળ લોકમાં સહુને વન્દે, નીંદા તે ન કરે કેનીરે;
વાચકાય મન નિશ્ચય રાખે, તો ધન્ય જનની તેનીરે. વૈ.
સમદ્રષ્ટિ ને તૃષ્ણા ત્યાગી પરસ્ત્રી જેને માતરે;
જીહ્વાથકી અસત્ય ન બોલે. પર ધન ન ઝાલે હાથરે. વૈ.
મોહ માયા વ્યાપે નહિ તેને, દ્રઢ વૈરાગ્ય જેના મનમાંરે;
રામ નામશું તાળીરે લાગી, સકળ તીરથ તેના તનમાંરે. વૈ.
વણલોભીને કપટરહિત છે, કામ ક્રોધને નિવાર્યારે;
ભણે નરસૈયો તેનું દરશન કરતાં, કુળ ઇકોતેર તાર્યારે. વૈ.